

ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТІЙКОСТІ: ШЛЯХИ ОНОВЛЕННЯ І МОДЕРНІЗАЦІЇ

монографія

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТІЙКОСТІ:
ШЛЯХИ ОНОВЛЕННЯ І МОДЕРНІЗАЦІЇ**

Монографія

Херсон-Хмельницький
ХНТУ 2025

УДК 338.1
Е45

Е45 Економічні системи в умовах глобальної нестійкості: шляхи оновлення і модернізації : монографія / за заг. ред. Н. В. Шандової. Херсон : Книжкове вид-во Вишемирський В. С., 2025. – 335 с.

Рецензенти:

Коноваленко Анастасія Сергіївна, доктор економічних наук, професор кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя

Наумов Олександр Борисович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Державного некомерційного підприємства «Державний університет «Київський авіаційний інститут» м. Київ

Танклевська Наталія Станіславівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та фінансів підприємства, Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

ISBN 978-617-8187-42-2 (електронне видання)

Авторський колектив: Н. В. Шандова, Т. Е. Кошовий, В. В. Стемковський, С. М. Лисенко, О. С. Маковоз, В. Д. Волобоєв, А. В. Тарасюк, С. Є. Годунов, В. М. Бобровник, Л. В. Джулій, С. П. Леонтович, Н. В. Мешкова-Кравченко, Н. М. Олійник, Л. В. Боровік, Т. Ю. Осадча, О. Б. Гірна, О. Д. Радченко.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Херсонського національного технічного університету (протокол № 7 від 25.02.2025 р.)

У монографії представлені напрямки досліджень та результати напрацювань науковців, виконані у межах роботи над темою дослідження «Відновлення та модернізація економічних процесів і систем в умовах глобальної нестійкості» (державний реєстраційний № 0123 U 101497 від 07.03.2023 р.). Монографія фокусується на аналізі сучасних викликів і можливостей, з якими стикаються економічні системи, шляхах їхнього оновлення для підвищення стійкості в умовах глобальних змін.

В результаті проведеного дослідження розширено область існуючих теоретичних підходів до аналізу економічної нестабільності; розроблено методологічні підходи до оцінки впливу глобальних викликів на економічні системи; запропоновано стратегії адаптації економічних систем до сучасних викликів; оприлюднено результати науково-дослідницьких робіт та акумульовано знання задля поліпшення якості підготовки фахівців економічних спеціальностей.

Рекомендовано для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів тощо.

ISBN 978-617-8187-42-2
(електронне видання)

© Херсонський національний технічний університет, 2025
© Колектив авторів, 2025
© ФОП Вишемирський В. С., 2025

ЗМІСТ	
ПЕРЕДМОВА	с. 4
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ СИСТЕМИ ТА ЇХ НЕСТІЙКІСТЬ В СУЧАСНОМУ ГЛОБАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ	6
1.1. Економічні системи в умовах глобальної нестабільності: виклики та стратегії реагування (<i>Н. В. Шандова, Т. Е. Кошовий</i>) ...	6
1.2. Нестабільність економічних систем та роль ESG-інвестицій у їхній трансформації (<i>В. В. Стемковський</i>)	39
Список використаних джерел до розділу 1	69
РОЗДІЛ 2. ОНОВЛЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ	75
2.1. Класифікація методологій управління бізнес-процесами в контексті цифрової трансформації (<i>С. М. Лисенко, О. С. Маковоз</i>) ...	75
2.2. Адаптація бізнес-моделі арбітражу трафіку до умов інформаційної асиметрії (<i>В. Д. Волобоєв</i>)	99
2.3. Проблеми розвитку соціального підприємництва в Україні (<i>А. В. Тарасюк, С. Є. Годунов</i>)	122
2.4. Облік і аудит запасів в інформаційному забезпеченні маркетингу промислового підприємства (<i>Л. В. Джулій, В. М. Бобровник</i>)	136
Список використаних джерел до розділу 2	176
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	183
3.1. Проектне управління у забезпеченні національної безпеки України: стандарти, ресурси та фінансування (<i>С. П. Леонтович</i>)	183
3.2. Оцінювання соціальної безпеки як складової безпеки соціально-економічних систем (<i>Н. В. Мешкова-Кравченко</i>)	205

А. В. Тарасюк,

С. Є. Годунов

2.3. Проблеми розвитку соціального підприємництва в Україні

Ефективність державної соціальної політики, в умовах воєнних дій, може бути досягнута при врахуванні постійної динаміки у кількості та зміні структури соціально вразливих категорій населення. В наслідок воєнних дій не тільки військові, але і мирне населення отримують поранення і втрачають (частково або повністю) працездатність, поповнюючи ряди людей, котрі потребують соціальної допомоги. Збільшується кількість учасників бойових дій, які потребують соціалізації. Реабілітація та соціалізація ветеранів, інвалідів, переселенців стало головним завданням соціальної політики України в найближчій перспективі.

Соціальна політика в Україні в сучасних умовах втілюється шляхом виключно державної організації і фінансування вирішення проблем груп населення, що потребує підтримки. Суспільство та бізнес, практично не приймають участі у вирішенні соціально-економічних проблем. Недосконалість механізмів реалізації соціальної політики державними органами призводить до часткового і не завжди ефективного та дієвого вирішення соціальних проблем, що викликає зростання напруженості у суспільстві.

Міжнародний досвід свідчить про доцільність розвитку суспільної ініціативи, спрямованої на вирішення соціальних проблем. В Європейських країнах цю роль виконує соціальне підприємництво, оскільки соціальне підприємство використовує отримані фінансові результати на вирішення соціальних проблем та розвиток місцевих громад. Соціальне підприємництво стало інноваційним підходом до вирішення соціальних проблем суспільства та спроможне сприяти його залученню до вирішення соціально-економічних проблем, задоволення потреб вразливих верств населення, забезпечення економічного пожвавлення місцевих громад.

Дослідженню особливостей становлення та розвитку в Україні соціального підприємництва присвячені праці І. Каширнікової, О. Спірідонової, О. Кірнос

[15], К. Краус, Н. Краус, А. Маслова [16], І. Перевозової, Х. Обельницької, Т. Шепель, Ю. Неміш [29], В. Смаль, В. Кокоть [36]. Проте в умовах загострення соціально-економічних проблем, внаслідок воєнних дій, фінансових труднощів, необхідні додаткові комплексні дослідження особливостей розвитку соціального підприємництва в Україні.

Метою роботи є дослідження проблем розвитку соціального підприємництва в Україні в умовах, продовження воєнних дій і зростання потреби в підтримці вразливих груп населення та вирішенні соціально-економічних проблем місцевих громад.

В умовах продовження воєнних дій соціально-економічні проблеми українського суспільства продовжують загострюватися, а соціальне підприємництво, як одна із можливостей їх вирішення, все більше поширюється.

На сьогодні соціальне підприємництво розглядається як інструмент використання бізнес-логіки в новий спосіб, спрямовуючи зусилля соціальних підприємців на вирішення проблем груп населення, що потребує підтримки.

Соціальне підприємництво в Україні виконує роль локомотива інновацій та соціальних ініціатив, що сприяючи вирішенню соціально-економічних проблем та підвищенню якості послуг на рівні територіальних громад. Їх діяльність спрямована на підтримку розбудови територіальних громад, регіонів та підвищення загальної стійкості суспільства до сучасних викликів.

Відмінності соціального підприємництва наведені на рис. 1, зокрема, це:

- спрямування цільової функції не на максимізацію прибутку, а на вирішення соціальної проблеми та на користь соціально незахищених груп населення;
- результатом діяльності соціальних суб'єктів господарювання є отримання суспільної корисності;
- діяльність соціальних підприємців спрямована на сталий розвиток територіальної громади, регіону, українського суспільства;
- соціальні підприємці керуються принципами «соціальної відповідальності»;
- соціальне підприємництво забезпечує економічний розвиток, використовуючи інноваційні підходи та залучає інновації до вирішення соціальних проблем суспільства;

- соціальна діяльність сприяє позитивному іміджу соціальних підприємців, надаючи їм економічні переваги; самоокупність, соціальні підприємці вирішують суспільні проблеми в рамках власних фінансів, не використовуючи кошти державного бюджету;
- генерація новаторських ідей, спрямованих на вирішення суспільних проблем за допомогою підприємницьких методів.

Рис. 1. Ознаки соціального підприємництва

Джерело: складено автором за даними джерел [22, 29].

В умовах сучасних викликів, українське суспільство не має часу і можливості довго апробувати моделі і підходи, як це відбувалося у країнах Європи, де розвиток соціального підприємництва був поступовим. Соціально-економічні проблеми виникають щоразу нові і потребують нагального,

невідкладного вирішення. Тому дуже важливо перейти до рішучих заходів підтримки соціального підприємництва, як інноваційного підходу до вирішення соціальних проблем. Соціальний бізнес в Україні потребує зваженого комплексного підходу.

Сьогодні соціальне підприємництво стикається з багатьма проблемами, які обмежують його діяльність та розвиток в Україні. Виділимо ті, які потребують першочергового вирішення (рис. 2).

1. Законодавче врегулювання. Однією з найболючіших проблем соціального бізнесу в Україні є відсутність чіткої правової бази. На сьогодні немає чіткого законодавчого визначення соціального підприємництва, відповідно відсутня дієва підтримка цієї сфери діяльності органами державного управління. Саме прийняття закону про соціальне підприємництво, дасть визначення поняття «соціальне підприємство», встановить його особливий статус, податкові пільги для соціальних підприємств (наприклад, податкові знижки чи грантові програми), критерії, за якими підприємства зможуть підтверджувати статус соціального.

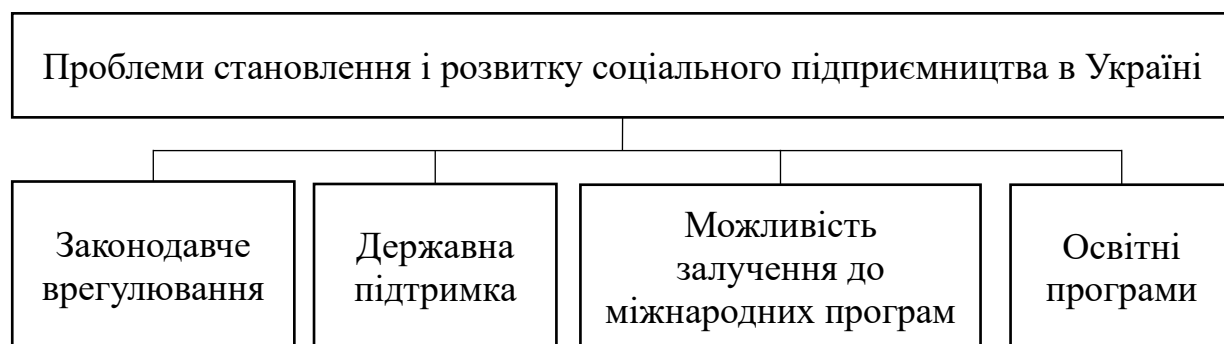

Рис. 2. Проблеми становлення і розвитку соціального підприємництва в Україні

Джерело: складено автором за даними джерел [22, 29].

Україна може користати з досвіду Великої Британії. В Британії відсутній закон, котрий регулює діяльність соціальних підприємців. Регулювання діяльності соціального підприємництва реалізується спеціальними асоціаціями, які надають бізнесу бейдж, котрий підтверджує соціальну спрямованість їх діяльності. При цьому асоціації надають соціальним підприємствам практичну підтримку у фінансуванні, отриманні інформації, навчанні і інших сферах.

Прийняття в Україні закону, регулюючого діяльність соціального бізнесу допоможе залучити більше охочих створити підприємство до соціального бізнесу, сприяючи його прозорості й полегшуючи доступ до фінансових ресурсів.

2. Державна підтримка. Оскільки соціальне підприємництво покликане вирішувати соціально-економічні проблеми суспільства, воно потребує комплексної державної підтримки. Фінансової підтримки, можливості користуватися податковими пільгами, мати доступ до кредитів. Особливо фінансова підтримка потрібна соціальним підприємцям на етапі становлення. Держава може запропонувати гранти та субсидії для соціальних підприємців, зокрема тих, що працевлаштовують вразливі категорії населення (переселенців, біженців, ветеранів, інвалідів). Цікавим для України може стати досвід державної підтримки соціального підприємництва, котру реалізує Польща, але реалії сьогодення демонструють, що для впровадження не слід копіювати навіть вдалий приклад цілком, а зосередитись тільки на найбільш ефективних і прийнятних для практики господарювання України моментах.

3. Можливість залучення до міжнародних програм. Законодавче визнання соціального підприємництва відкриє додаткові можливості участі у міжнародних програмах фінансування, які надають гранти, кредити та інвестиції соціальним підприємствам. Багато міжнародних організацій, таких як USAID, UNDP, уже підтримують подібні проекти в Україні. Розширення таких програм допоможе соціальним підприємствам у довгостроковій перспективі.

4. Освітні програми. Багато соціальних підприємців в Україні потребують спеціальних знань і навичок для створення і ефективного управління своїми проектами. Вільний доступ бажаючих до програм навчання та наставництва допоможуть соціальним підприємцям успішно розвивати свої ініціативи. Доцільно включати до таких програм курси та тренінги з підприємництва, фінансового планування, маркетингу та управління; менторські програми, спрямовані на допомогу підприємцям-початківцям досвідченими підприємцями та експертами у втіленні їхніх ідей; інкубатори та акселератори соціального бізнесу, де учасники можуть отримати підтримку, навчання і доступ до інвестицій.

5. Підтримка на місцевому рівні. Для соціальних підприємств, що працюють на місцевому рівні, важлива підтримка з боку місцевих органів влади

та територіальних громад. Місцеві адміністрації можуть сприяти розвитку соціального бізнесу, створюючи партнерства з підприємствами, виділяючи приміщення, спрощуючи доступ до ресурсів. Крім того, місцеві громади можуть підтримувати соціальні підприємства, залучаючи їх до вирішення проблем конкретної громади.

З метою сприяння розвитку соціального підприємництва на місцевому рівні органам місцевого самоврядування в територіальних програмах розвитку малого та середнього підприємництва передбачити підтримку розвитку соціального підприємництва (з обов'язковим виділенням коштів місцевих бюджетів) рис.3.

Рис. 3. Комплекс заходів з підтримки соціального підприємництва на місцевому рівні

Джерело: складено автором за даними джерел [37, 39].

1 Етап. Виявлення соціальної проблеми (локальних соціальних викликів та актуальних проблем громад), ефективним інструментом вирішення якої сприятиме створення соціального підприємництва;

Визначення в кожній територіальній громаді серед мешканців громади цільової категорії громадян (категорії найбільш вразливих громадян), проблеми яких вирішити створення соціального підприємництва.

Оцінка можливостей запровадження та функціонування соціальних підприємств.

Визначення приміщень, в тому числі ревіталізація (повернення до життя) окремих будівель, споруд, їх комплексів, які не використовуються і можуть бути надані в оренду на пільгових умовах підприємцям, котрі створюють соціальні підприємництва.

2 Етап. Створити спільноту активних громадян, підприємців, яких об'єднує мета розвитку територіальної громади і соціальної відповідальності. Які готові бути засновниками та інвесторами соціального підприємства, покликаною вирішити соціальні проблеми місцевої громади та підвищити якість життя.

3 Етап. Проведення навчально-інформаційних заходів в територіальній громаді. Організація зустрічей, тренінгів з органами місцевого самоврядування, організаціями, на базі яких можуть бути створені соціальні підприємства, засновниками та інвесторами щодо створення соціального підприємства, надання органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями допомоги у розробці бізнес проєкту та статуту соціального підприємства.

Забезпечити фінансову підтримку їх проведення з коштів бюджетів місцевих громад, міжнародних організацій, тощо.

Передбачити програми із фінансової підтримки осіб, які започатковують соціальне підприємство, та підприємств, які ведуть свою діяльність із соціальною метою, надання їм компенсаційних виплат на оплату праці та внесків найманих працівників, інші пільги.

6. Підвищення обізнаності суспільства про соціальний бізнес. Недостатня обізнаність населення про цілі та вплив соціального бізнесу, значення соціальних підприємств перешкоджає виникненню зацікавленості в їх розвитку з боку як приватних інвесторів, так і широкої громадськості та споживачів[32]. Споживачі,

здійснюючи вибір керуються, перш за все, своїми потребами, але додатковий соціальний зміст стає конкурентною перевагою для понад 50% клієнтів. Соціальний підприємець, який спрямовує свої зусилля не тільки на отримання прибутку, а має на меті покращити життя своєї громади, забезпечує її майбутнє прискорює економічне відновлення та розвиток.

Підвищення інформованості серед місцевих громад допоможе залучити більше підтримки з боку громадськості та бізнесу. З метою забезпечення підвищення обізнаності доцільно використати інформаційні кампанії, які пояснюють роль соціального бізнесу у вирішенні соціальних проблем; відкрити публікацію звітів про реальні результати діяльності соціальних підприємств; широко використовувати партнерства з медіа для висвітлення успішних соціальних ініціатив та проектів.

7. Формування спільноти соціальних підприємців. Для зміцнення позицій соціального бізнесу важливо створювати об'єднання соціальних підприємців, де вони зможуть обмінюватися досвідом, отримувати взаємну підтримку і захищати свої інтереси. Такі спільноти можуть організовувати форуми, конференції, ярмарки соціальних підприємств, а також представляти інтереси соціального бізнесу перед урядом і громадськістю.

Інтеграція принципів соціальної відповідальності в традиційний бізнес сприяє розвитку соціального бізнесу. Створення спільних соціальних проектів з великими підприємствами допоможе соціальним підприємцям отримувати фінансову та ресурсну підтримку. Впровадження корпоративної соціальної відповідальності також підвищує попит на послуги та продукцію соціальних підприємств, створюючи сприятливі умови для їх зростання.

Слід чітко виділяти різницю між соціальним підприємництвом і соціально відповідальними підприємствами:

1. Будь-який бізнес, що декларує соціальну відповідальність має на меті отримання прибутку як такого, а соціальна відповідальність є їх добровільним зобов'язанням та має другорядний характер. Діяльність соціального ж підприємства спрямовується на вирішення соціальної проблеми за допомогою отриманого прибутку (рис. 4).

2. Компанії, які здійснюють господарську діяльність у соціальній сфері і заробляють на соціальних послугах, не обов'язково являються соціальними підприємствами. Найчастіше це приватні медичні центри і клініки; приватні

дошкільні (дитячі садочки) та освітні заклади; приватні пансіонати для літніх людей; приватні соціальні служби не є соціальними, оскільки ані соціальної мети, ані, тим більше, чіткого розподілу прибутку у них немає. Соціальний складник такі підприємства і установи експлуатують з метою отримання комерційної вигоди, оскільки їх ціноутворення має ринковий характер і не враховує інтереси соціально незахищених груп населення.

Рис. 4. Цільова функція господарської діяльності соціально відповідального і соціального підприємства

Джерело: складено автором за даними джерел [22, 29, 32].

3. Надання платних соціальних послуг організаціями різних форм власності. Державні соціальні служби можуть запроваджувати платні соціальні послуги, які плутають із соціальними підприємствами, оскільки такі послуги мають соціальну мету та комерційний складник. Однак насправді вони не відповідають критеріям соціального підприємництва.

Соціальне підприємництво займає проміжне становище між приватним сектором економіки та організаціями громадянського суспільства. З одного боку, соціальне підприємництво має на меті вирішення соціальних проблем, а з іншого

– самостійно отримує прибуток для свого функціонування переважно за рахунок інноваційної організації своєї основної діяльності.

Фінансова самодостатність для таких підприємств так само важлива, як і соціальна місія. Вони самоокупні, не залежать ані від урядових грантів, ані від пожертв, як некомерційні організації. Водночас, хоча прибутковість і є їхньою метою, але не основною.

Залучення досвіду соціального підприємництва у Європі, де існує два мільйони соціальних підприємств (що складає 10% від усього європейського бізнесу) на яких зайнято понад 11 мільйонів співробітників (біля 6% працюючих осіб у регіоні), свідчить про високу ефективність використання цього методу господарювання для регіонального розвитку [32].

Відповідно до практики діяльності Європейської комісії, котра виділяє чотири основні сфери, в яких традиційно працюють соціальні підприємства і вони надзвичайно актуальні як для України в цілому (рис. 5):

Рис. 5. Традиційні сфери діяльності соціального підприємництва

Джерело: складено автором за даними джерел [37, 38].

Перший напрям це робоча інтеграція – навчання та інтеграція людей з обмеженими можливостями та безробітних. В результаті активних бойових дій значна частина економічно активного населення деокупованих територій, регіонів, які знаходяться поблизу зони бойових дій евакуювалась. На місцях, в основному, залишились люди пенсійного віку, та значна кількість людей з інвалідністю. Крім того, інвалідизація серед населення регіонів зросла в результаті поранень отриманих в продовж військових дій. Тому навчання та інтеграція людей з обмеженими можливостями та безробітних надзвичайно болюча проблема, особливо для Херсонщини, Миколаївщини, Дніпропетровщини та потребує нагального вирішення.

Другий напрям – особисті соціальні послуги. До таких послуг, зазвичай, включають:

- здоров'я. Медична допомога в багатьох населених пунктах Херсонської, Запорізької, Миколаївської областей, на сьогодні, на жаль, залишається недоступною, але життєво необхідною. Оскільки здоров'я населення за два роки війни значно погіршилось. А в результаті воєнних дій існуюча мережа ФАПів та лікарень знищена. Тому єдиною можливістю отримати кваліфіковану медичну допомогу на місцях є послуги спеціалізованих виїзних бригад;

- послуги для людей похилого віку та паліативна допомога, на сьогодні ця проблема особливо загострилась в селах;

- надання послуг з догляду за дітьми, значна частина всіх дошкільних закладів деокупованих територій, регіонів, які знаходяться поблизу зони бойових дій зруйновано або потребує відновлення;

- допомога малозабезпеченим людям, кількість яких в Україні постійно зростає.

Третій напрям – місцевий розвиток територій, що знаходяться в особливо важких умовах – соціальні підприємства в віддалених сільських районах, схеми розвитку/реабілітації, допомога у розвитку та співпраця з третіми країнами;

Четвертий – захист навколишнього середовища, спорт, мистецтво, культуру та історичне збереження, науку, дослідження та інновації, захист прав споживачів та любителів спорту.

Актуальним і корисним для України є досвід німецьких соціальних підприємств, які вирішують проблеми незахищених верств населення: мігрантів та біженців, безробітної молоді та людей з інвалідністю. Так, міжнародна платформа Кірон дає змогу біженцям здобути освіту і кваліфікацію дистанційно. Також вже понад 20 років у Німеччині діє організація Social impact, яка підтримує і консультує соціальні підприємства, позиціонуючи себе як «агентство соціальних інновацій». Уваги заслуговує запроваджена агенцією інкубаційна програма Social Impact labs, що стала платформою для соціальних підприємців та фрілансерів, особливо цінним буде застосування в Україні досвіду кредитування соціальних підприємців федеральними банками, венчурними фондами, та застосування краудфандингу і групових інвестицій. Досвід застосування таких способів інвестування соціального підприємництва в

Німеччині забезпечив створення близько 100 тисяч соціальних підприємств на яких зайняті понад 2,5 мільйона працівників [32].

Проведене дослідження дало можливість встановити, що в Україні набули поширення три основні форми соціального підприємництва:

- некомерційні організації, що займаються підприємництвом у сфері своєї основної діяльності;
- некомерційні організації відкривають власні підприємства, частина доходів яких йде на фінансування їх соціальних програм;
- підприємства для людей з обмеженими можливостями (згідно з законодавством компанія звільняється від сплати податку на прибуток, якщо більше 50% її співробітників – люди з обмеженими можливостями).

Практика становлення соціального підприємництва в Україні свідчить, що без державної підтримки (на законодавчому, а головне на рівні створення дієвих механізмів реалізації державних програм) та суспільної підтримки, бізнесу важко реалізувати соціальні ініціативи. Законодавча невизначеність поняття соціального бізнесу, відсутність чіткої програми державної підтримки значно обмежує можливості його розвитку. На практиці фінансування розвитку соціального бізнесу в Україні здійснюють міжнародні донорські організації, громадські організації, але вони постійно стикаються з необхідністю самостійно розробляти критерії визначення. Також значні труднощі виникають при розміщенні на соціальних підприємствах державних замовлень та замовлень місцевих органів самоврядування.

Незважаючи на порівняно невеликий термін розвитку соціального підприємництва на теренах України трохи менше десяти років можна виділити його досягнення рис. 6:

- орієнтація на довгострокову перспективу. Підприємства, які визнали необхідність соціальної діяльності, прагнуть забезпечити собі довгострокові гарантії забезпечення прибутку;
- моральна відповідальність перед суспільством. Соціальні підприємства несуть перед суспільством відповідальність вже тому, що відповідальні дії корелюють з їх власними інтересами;
- позитивний соціальний імідж. Суб'єкти соціального підприємництва підтримують репутацію в суспільстві для того, щоб збільшувати обсяги

продажів, мати можливість наймати кваліфікованих працівників, отримувати доступ до державного фінансування та інші вигоди і пільги;

- активна участь суб'єктів соціального підприємництва у вирішенні регіональних економічних проблем. Участь підприємств у соціальних заходах сприяє вирішенню багатьох серйозних проблем суспільства і веде до поліпшення обстановки в ньому. Вони можуть допомогти підвищити якість життя у своєму місті і сформувати в ньому бажане суспільне середовище;

- скорочення державних витрат на державне регулювання. Суб'єкти соціального підприємництва, маючи високий рівень соціальної відповідальності забезпечують скорочення тиску з боку державних органів;

- вчасне реагування на соціальні проблеми. Соціальне підприємництво дозволяє розпочати вирішення соціальних проблем до стадії загострення, а їх вирішення витратним.

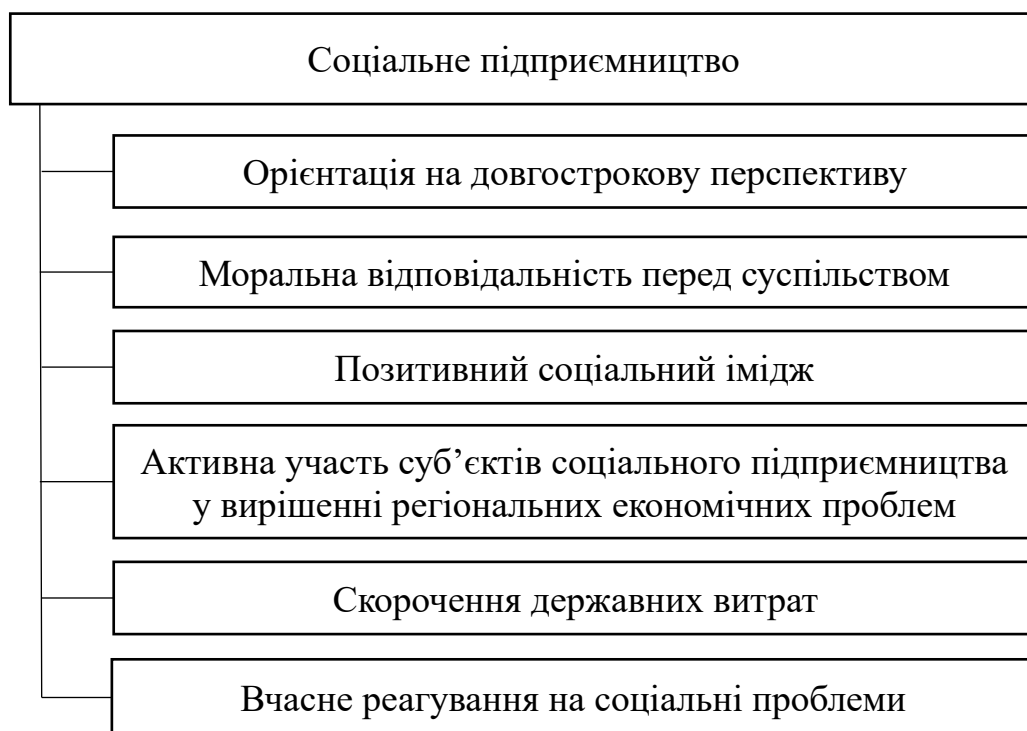

Рис. 6. Досягнення соціального підприємництва в Україні

Джерело: складено автором за даними джерела [41].

Підсумовуючи викладене приходимо висновку, що соціальне підприємництво є дуже значним ресурсом для суспільства та держави у вирішенні нагальних проблем розвитку і життєзабезпечення. Розвиток

соціального підприємництва обумовлено необхідністю ефективного вирішення соціальних проблем. Відповідно до вимог часу, чинниками зародження та розвитку соціально-орієнтованого підприємництва в Україні стали прагнення поліпшення інвестиційної привабливості, зміцнення репутації та іміджу організацій, і, як наслідок – підвищення комерційного успіху.

В умовах України соціальне підприємництво може стати ефективним механізмом залучення додаткових інвестицій і вирішення регіональних проблем, соціально-значущих проблем та можливостей розвитку неприбуткової діяльності.

В нинішніх умовах ця тема дуже актуальна для України, адже сучасні виклики українського суспільства, а саме військові дії створюють додаткові причини щодо активізації соціальних ініціатив

Таким чином, соціальне підприємництво в Україні, за умови державної підтримки, може стати реальною силою, оскільки, являється дієвим учасником ринку, а висока конкурентність ринку змушує кожного учасника підвищувати продуктивність та ефективність діяльності. Соціальні підприємці застосовують інноваційні рішення соціальних проблем, які кардинально відрізняються за рівнем ефективності від заходів державної соціальної політики.

Саме соціальне підприємництво залучаючи суспільні та ринкові механізми до вирішення соціально-економічних проблем відповідає стратегії відновлення та розбудови України.

Соціальне підприємництво, використовуючи доходи від своєї діяльності, вирішує значну частину соціальних проблем без залучення державних органів управління та без витрат значних коштів бюджету. Адже соціальні підприємці в якості мотиваторів використовують свої переконання та цінності, життєвий досвід та соціальну відповідальність.

Соціальне підприємництво сприяє об'єднанню суспільства навколо вирішення нагальних соціальних проблем задля стабільності і сталого розвитку України.

Подальші дослідження слід спрямувати на розробку організаційних і економічних механізмів, котрі сприятимуть розбудові і підвищенню ефективності функціонування соціального підприємництва в Україні в умовах нестабільного зовнішнього середовища.